NEUVOSTON ENSIMMÄISESSÄ KÄSITTELYSSÄ VAHVISTAMA KANTA (EU) N:o 19/2016

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen antamiseksi asetuksen (EY) N:o 1370/2007 muuttamisesta rautateiden kotimaan henkilöliikenteen markkinoiden avaamisen osalta

Hyväksytty neuvostossa 17 päivänä lokakuuta 2016

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2016/C 430/03)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ([2]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([3]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Rautatieliikenteellä on mahdollisuuksia kasvaa ja lisätä liikennemuoto-osuuttaan, ja sillä voi olla merkittävä rooli kestävässä liikenne- ja liikkuvuusjärjestelmässä sekä uusien investointimahdollisuuksien ja työpaikkojen luomisessa. Rautateiden henkilöliikenteen kasvu ei ole kuitenkaan pysynyt muiden liikennemuotojen kehityksen tahdissa.

(2) Unionin rautateiden kansainvälisen henkilöliikenteen markkinat avattiin kilpailulle jo vuonna 2010. Lisäksi joissakin jäsenvaltioissa kotimaan henkilöliikenne on avattu kilpailulle joko antamalla avoimet käyttöoikeudet tai kilpailuttamalla julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset tai toteuttamalla molemmat. Rautateiden kotimaan henkilöliikenteen markkinoiden avaamisen pitäisi vaikuttaa myönteisesti yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen toimintaan ja parantaa käyttäjille suunnattuja palveluja.

(3) Komissio ilmoitti 28 päivänä maaliskuuta 2011 julkaisemassaan liikennepolitiikan valkoisessa kirjassa aikeestaan toteuttaa rautateiden sisämarkkinat poistamalla ne tekniset, hallinnolliset ja lainsäädännölliset esteet, jotka haittaavat rautatiemarkkinoille pääsyä.

(4) Yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen toteuttamisen pitäisi edistää rautatieliikenteen kehittämistä varteenotettavaksi vaihtoehdoksi muille liikennemuodoille muun muassa hinnan ja laadun suhteen.

(5) Yksi tämän asetuksen erityistavoitteista on parantaa rautateiden julkisten henkilöliikennepalvelujen laatua, avoimuutta, tehokkuutta ja suorituskykyä.

(6) Niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten, joiden alueella palveluja tarjotaan, olisi tehtävä sopimus sellaisista rajat ylittävistä julkisista liikennepalveluista, joita tarjotaan julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten nojalla, mukaan lukien julkiset liikennepalvelut paikallisten ja alueellisten liikennetarpeiden kattamiseksi.

(7) Toimivaltaisten viranomaisten olisi määriteltävä julkisessa henkilöliikenteessä sovellettavien julkisen palvelun velvoitteiden eritelmät. Tällaisten eritelmien olisi oltava johdonmukaisia julkista liikennettä koskevissa jäsenvaltioiden toimintapoliittisissa asiakirjoissa esitettyjen toimintapoliittisten tavoitteiden kanssa.

([1]) EUVL C 327, 12.11.2013, s. 122.
([2]) EUVL C 356, 5.12.2013, s. 92.
([3]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. helmikuuta 2014 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, vahvistettu 17. lokakuuta 2016. Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu … (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

(8) Julkista henkilöliikennettä koskevien julkisen palvelun velvoitteiden eritelmien olisi mahdollisuuksien mukaan tuotettava myönteisiä verkostovaikutuksia, muun muassa parannettava palvelujen laatua, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta tai julkisen liikennejärjestelmän kokonaistehokkuutta.

(9) Julkisen palvelun velvoitteiden tulisi olla julkista liikennettä koskevan politiikan mukaisia. Toimivaltaiset viranomaiset eivät kuitenkaan ole tämän perusteella oikeutettuja saamaan tietynsuuruista rahoitusta.

(10) Julkista liikennettä koskevien toimintapoliittisten asiakirjojen valmistelun yhteydessä olisi kuultava asiaankuuluvia sidosryhmiä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Näihin sidosryhmiin saattaa kuulua liikenteenharjoittajia, rataverkon haltijoita, työntekijöitä edustavia järjestöjä ja julkisten liikennepalvelujen käyttäjien edustajia.

(11) Muutoin kuin tarjouskilpailumenettelyä noudattaen tehtyjen julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta julkisen liikenteen harjoittajien suorittamasta julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä olisi maksettava asianmukainen korvaus, jotta varmistetaan julkisten henkilöliikennepalvelujen pitkän aikavälin taloudellinen kestävyys julkista liikennettä koskevassa politiikassa asetettujen vaatimusten mukaisesti. Erityisesti korvauksella olisi edistettävä julkisen liikenteen harjoittajan tehokkaan liikkeenjohdon ja riittävän korkealaatuisten henkilöliikennepalvelujen tarjonnan ylläpitämistä tai kehittämistä.

(12) Yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen toteuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava julkisen liikenteen harjoittajien henkilökunnan sosiaalisen suojelun riittävä taso.

(13) Sosiaali- ja työalan vaatimusten sisällyttämiseksi asianmukaisesti henkilöliikenteen julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemismenettelyihin julkisen liikenteen harjoittajien olisi sopimuksia toteuttaessaan noudatettava siinä jäsenvaltiossa, jossa sopimus tehdään, sovellettavia sosiaali- ja työlainsäädännön velvoitteita, jotka perustuvat kansallisiin ja unionin tason lakeihin, asetuksiin ja päätöksiin sekä sovellettaviin työehtosopimuksiin, edellyttäen, että kyseisissä kansallisissa säännöissä ja niiden soveltamisessa noudatetaan unionin oikeutta.

(14) Kun jäsenvaltio vaatii edellisen liikenteenharjoittajan kyseisten palvelujen tarjoamiseen aikaisemmin osallistuneen henkilöstön siirtoa uudelle valitulle julkisen liikenteen harjoittajalle, kyseiselle henkilöstölle olisi myönnettävä samat oikeudet kuin neuvoston direktiivissä 2001/23/EY ([1]) tarkoitetun luovutuksen tapauksessa. Jäsenvaltioilla olisi oltava vapaus hyväksyä tällaisia säännöksiä.

(15) Toimivaltaisten viranomaisten olisi asetettava kaikkien intressitahojen saataville tarjouskilpailumenettelyyn tarkoitettujen tarjousten valmistelun kannalta merkitykselliset tiedot varmistaen samalla liiketoimintaa koskevien luottamuksellisten tietojen oikeutettu suojelu.

(16) Toimivaltaisen viranomaisen velvoite asettaa kaikkien intressitahojen saataville tarjouskilpailumenettelyyn tarkoitetun tarjouksen valmistelun kannalta merkitykselliset tiedot ei saisi ulottua lisätietojen laatimiseen silloin, kun tällaista tietoa ei ole olemassa.

(17) Jäsenvaltioiden alueellisten ja poliittisten rakenteiden monimuotoisuuden ottamiseksi huomioon julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen voi tehdä toimivaltainen viranomainen, joka koostuu viranomaisten ryhmittymästä. Tällaisessa tapauksessa olisi vahvistettava selkein säännöin kunkin viranomaisen rooli julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen tekoprosessissa.

(18) Jäsenvaltioiden hallintorakenteiden moninaisuus huomioon ottaen silloin, kun toimivaltaisten paikallisviranomaisten ryhmittymä tekee rautateiden julkisten henkilöliikennepalvelujen tarjoamista koskevia hankintasopimuksia ilman tarjouskilpailua, on jäsenvaltioiden harkintavallassa määrittää, mitkä paikallisviranomaiset ovat toimivaltaisia ”kaupunkitaajamien” ja ”maaseutualueiden” osalta.

(19) Rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevat julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset olisi tehtävä tarjouskilpailumenettelyn perusteella paitsi tapauksissa, joista säädetään tässä asetuksessa.

(20) Julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten kilpailuttamista koskevien menettelyjen olisi oltava avoimia kaikille liikenteenharjoittajille, niiden olisi oltava oikeudenmukaisia ja niissä olisi kunnioitettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita.

([1]) Neuvoston direktiivi 2001/23/EY, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2001, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL L 82, 22.3.2001, s. 16).

(21) Epätavallisissa olosuhteissa, joissa rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevia julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia tehdään tarjouskilpailumenettelyn perusteella, uusia sopimuksia olisi voitava tehdä rajoitetun ajan ilman tarjouskilpailua sen varmistamiseksi, että palvelut tarjotaan kustannustehokkaimmalla tavalla. Kyseisiä sopimuksia ei saisi uusia kattamaan samoja tai vastaavia julkisen palvelun velvoitteita.

(22) Jos vain yksi liikenteenharjoittaja ilmaisee mielenkiintonsa tarjouskilpailumenettelyn järjestämistä koskevan aikomuksen julkaisemisen johdosta, toimivaltaiset viranomaiset voivat aloittaa sopimuksen tekemistä koskevat neuvottelut kyseisen liikenteenharjoittajan kanssa julkaisematta ilmoitusta avoimesta tarjouskilpailusta.

(23) Ilman tarjouskilpailua tehtäviin julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin sovellettavia vähimmäiskynnysarvoja olisi mukautettava, jotta voidaan ottaa huomioon rautateiden julkisiin henkilöliikennepalveluihin liittyvät suuremmat määrät ja yksikkökustannukset muihin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 ([1]) kattamiin liikennemuotoihin verrattuna. Julkisiin henkilöliikennepalveluihin olisi sovellettava korkeampia kynnysarvoja myös silloin, kun rautatieliikenne edustaa yli 50:tä prosenttia kyseisten palvelujen arvosta.

(24) Yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen toteuttaminen edellyttää, että tämän alan julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemisestä on olemassa yhteiset säännöt, samalla kun kunkin jäsenvaltion erityiset olosuhteet otetaan huomioon.

(25) Jos rautatiemarkkinoiden tai rautatieverkon luonteeseen ja rakenteeseen liittyvät tietyt edellytykset täyttyvät, toimivaltaisten viranomaisten olisi voitava päättää tehdä julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia rautateiden julkisista henkilöliikennepalveluista ilman tarjouskilpailua, jos tällainen sopimus parantaisi palvelujen laatua tai kustannustehokkuutta taikka molempia.

(26) Toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa toimenpiteitä lisätäkseen rautatieyritysten välistä kilpailua rajoittamalla saman rautatieyrityksen kanssa tekemiensä sopimusten lukumäärää.

(27) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden oikeudellisissa järjestelmissä säädetään riippumattoman elimen mahdollisuudesta arvioida toimivaltaisen viranomaisen päätöksiä tehdä rautateiden julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia rautateiden julkisista henkilöliikennepalveluista ilman tarjouskilpailua, suorituskykyyn perustuvaa lähestymistapaa noudattaen. Tämä voitaisiin tehdä osana laillisuusvalvontaa.

(28) Tarjouskilpailumenettelyjä valmistellessaan toimivaltaisten viranomaisten olisi arvioitava, tarvitaanko toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että sopivan rautateiden liikkuvan kaluston käyttöön on todellinen ja syrjimätön pääsy. Toimivaltaisten viranomaisten olisi asetettava arviointikertomus julkisesti saataville.

(29) Tulevien julkisia palveluhankintoja koskevista sopimuksista järjestettävien tarjouskilpailumenettelyjen tiettyjen keskeisten osatekijöiden on oltava täysin avoimet, jotta markkinat voivat reagoida organisoidummin asiaan.

(30) Asetus (EY) N:o 1370/2007 olisi näin ollen muutettava tämän mukaisesti,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EY) N:o 1370/2007 seuraavasti:

1) Lisätään 1 artiklan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

”Niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella, joiden alueella palveluja tarjotaan, julkisen palvelun velvoitteet voivat koskea rajat ylittäviä julkisia liikennepalveluja, mukaan lukien kyseiset palvelut paikallisten ja alueellisten liikennetarpeiden kattamiseksi.”

2) Lisätään 2 artiklaan alakohta seuraavasti:

”aa) ’rautateiden julkisilla henkilöliikennepalveluilla’ rautateillä harjoitettavaa julkista henkilöliikennettä, lukuun ottamatta muihin raideliikennemuotoihin perustuvaa henkilöliikennettä, kuten metro- tai raitiotieliikennettä;”.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1370/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta (EUVL L 315, 3.12.2007, s. 1).

3) Lisätään artikla seuraavasti:

”2 a artikla

Julkisen palvelun velvoitteiden erittely

1. Toimivaltainen viranomainen vahvistaa julkisten henkilöliikennepalveluiden tarjoamisessa sovellettavien julkisen palvelun velvoitteiden eritelmät sekä niiden soveltamisalan 2 artiklan e alakohdan mukaisesti. Tähän sisältyy mahdollisuus yhdistää kustannukset kattavat palvelut samaan kokonaisuuteen kustannuksia kattamattomien palvelujen kanssa.

Vahvistaessaan kyseisiä eritelmiä ja niiden soveltamisalaa toimivaltaisen viranomaisen on asianmukaisesti noudatettava unionin oikeuden mukaista suhteellisuusperiaatetta.

Eritelmien on oltava johdonmukaisia julkista liikennettä koskevissa jäsenvaltioiden toimintapoliittisissa asiakirjoissa esitettyjen toimintapoliittisten tavoitteiden kanssa.

Julkista liikennettä koskevien toimintapoliittisten asiakirjojen sisältö ja muoto sekä asianmukaisten sidosryhmien kuulemismenettelyt määritetään kansallisen lainsäännön mukaisesti.

2. Julkisen palvelun velvoitteiden eritelmillä ja niihin liittyvällä julkisen palvelun velvoitteiden taloudellisten nettovaikutusten korvaamisella

a) on saavutettava julkista liikennettä koskevan politiikan tavoitteet kustannustehokkaasti; ja

b) on mahdollistettava taloudellisesti julkisen henkilöliikenteen tarjonnan jatkuminen pitkällä aikavälillä julkista liikennettä koskevassa politiikassa asetettujen vaatimusten mukaisesti.”

4) Muutetaan 4 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdan a ja b alakohta seuraavasti:

”a) vahvistettava selkeästi tässä asetuksessa määritellyt ja sen 2 a artiklan mukaisesti täsmennetyt julkisen palvelun velvoitteet, jotka julkisen liikenteen harjoittajan on täytettävä, sekä asianomaiset maantieteelliset alueet;

b) määritettävä etukäteen puolueettomalla ja avoimella tavalla

i) parametrit, joiden perusteella mahdollinen korvaus lasketaan; ja

ii) mahdollisesti myönnettyjen yksinoikeuksien luonne ja laajuus siten, että vältetään liiallisia korvauksia. Niissä julkisia palveluhankintoja koskevissa sopimuksissa, joita ei ole tehty 5 artiklan 1, 3 tai 3 b kohdan mukaisesti, nämä parametrit on määritettävä siten, ettei yksikään korvaus voi ylittää määrää, joka on tarpeen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä aiheutuvia kustannuksia ja siitä kertyviä tuloja koskevien taloudellisten nettovaikutusten kattamiseksi, kun otetaan huomioon julkisen liikenteen harjoittajan kyseisestä toiminnasta saamat tulot ja kohtuullinen voitto;”

b) lisätään kohdat seuraavasti:

”4 a. Julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia toteutettaessa julkisen liikenteen harjoittajien on noudatettava unionin oikeuteen, kansalliseen lainsäädäntöön tai työehtosopimuksiin perustuvia, sosiaali- ja työlainsäädännön alalla sovellettavia velvoitteita.

4 b. Neuvoston direktiiviä 2001/23/EY (*) sovelletaan julkisen liikenteen harjoittajan vaihtumiseen, kun vaihtumisessa on kyse mainitussa direktiivissä tarkoitetusta yrityksen luovutuksesta.

(*) Neuvoston direktiivi 2001/23/EY, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2001, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL L 82, 22.3.2001, s. 16).”;

c) korvataan 6 kohta seuraavasti:

”6. Jos toimivaltaiset viranomaiset edellyttävät kansallisen lainsäädännön mukaisesti julkisen liikenteen harjoittajilta tiettyjen laatuvaatimusten tai sosiaalisten vaatimusten noudattamista tai sosiaalisten ja laadullisten kriteerien vahvistamista, kyseiset vaatimukset ja kriteerit on sisällytettävä tarjouskilpailua koskeviin asiakirjoihin ja julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin. Tällaisiin tarjouskilpailua koskeviin asiakirjoihin ja julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin on tarvittaessa sisällytettävä myös tiedot oikeuksista ja velvoitteista, jotka liittyvät edellisen liikenteenharjoittajan kyseisten palvelujen tarjoamiseen aikaisemmin osallistuneen henkilöstön siirtoon, noudattaen samalla direktiiviä 2001/23/EY.”;

d) lisätään kohta seuraavasti:

”8. Julkisia palveluhankintoja koskevissa sopimuksissa on vaadittava liikenteenharjoittajaa antamaan toimivaltaiselle viranomaiselle olennaiset tiedot sopimuksen tekemiseksi varmistaen samalla liiketoimintaa koskevien luottamuksellisten tietojen oikeutettu suojelu. Toimivaltaisten viranomaisten on asetettava kaikkien intressitahojen saataville tarjouskilpailuun esitettäväksi tarkoitetun tarjouksen valmistelun kannalta merkitykselliset tiedot varmistaen samalla liiketoimintaa koskevien luottamuksellisten tietojen oikeutettu suojelu. Saataville on annettava tiedot matkustajaliikenteen kysynnästä, lippujen hinnoista, kustannuksista ja tuloista, jotka liittyvät tarjouskilpailumenettelyn kohteena olevaan julkiseen henkilöliikenteeseen, sekä yksityiskohtaiset tiedot tarvittavien kalustoyksiköiden tai liikkuvan kaluston toiminnan kannalta merkityksellisistä infrastruktuurieritelmistä, jotta intressitahot voivat laatia harkittuja liiketoimintasuunnitelmia. Rataverkon haltijoiden on autettava toimivaltaisia viranomaisia toimittamaan kaikki asianomaiset infrastruktuurieritelmät. Edellä vahvistettujen säännösten noudattamatta jättämisestä seuraa 5 artiklan 7 kohdassa säädetty oikeudellinen tarkastelu.”

5) Muutetaan 5 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 kohdan johdantokappale seuraavasti:

”Toimivaltainen paikallinen viranomainen, riippumatta siitä, onko se integroituja julkisia henkilöliikennepalveluja tarjoava yksittäinen viranomainen tai viranomaisten ryhmittymä, voi päättää tarjota itse julkisia henkilöliikennepalveluja tai tehdä julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia ilman tarjouskilpailua oikeudellisesti erillisen yhteisön kanssa, joka on toimivaltaisen paikallisen viranomaisen tai viranomaisten ryhmittymän tapauksessa vähintään yhden toimivaltaisen paikallisen viranomaisen määräysvallassa vastaavalla tavalla kuin viranomaisen omat yksiköt, ellei tämä ole kiellettyä kansallisen lainsäädännön nojalla.

Rautateiden julkisten henkilöliikennepalvelujen osalta edellä olevassa alakohdassa tarkoitettu viranomaisten ryhmittymä voi koostua ainoastaan toimivaltaisista paikallisista viranomaisista, joiden maantieteellinen toimivalta-alue ei ole valtakunnallinen. Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut julkiset henkilöliikennepalvelut tai julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus eivät saa kattaa muuta kuin kaupunkitaajamien tai maaseutualueiden liikennetarpeet taikka molemmat.

Silloin, kun toimivaltainen paikallinen viranomainen tekee tällaisen päätöksen, sovelletaan seuraavia säännöksiä:”;

b) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Toimivaltaisen viranomaisen, joka turvautuu muuhun ulkopuoliseen tahoon kuin sisäiseen liikenteenharjoittajaan, on tehtävä julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset tarjouskilpailumenettelyn perusteella lukuun ottamatta 3 a, 4, 4 a, 4 b, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuja tapauksia. Tarjouskilpailussa noudatettavan menettelyn on oltava avoin kaikille liikenteenharjoittajille, oikeudenmukainen ja siinä on noudatettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Tarjousten jättämisen ja mahdollisen esivalinnan jälkeen menettelyyn saattaa sisältyä neuvotteluja, joissa on noudatettava edellä mainittuja periaatteita ja joissa pyritään määrittämään, kuinka voitaisiin parhaiten täyttää erityiset tai monitahoiset vaatimukset.”;

c) lisätään kohdat seuraavasti:

”3 a. Tarjouskilpailumenettelyssä tehtyjen rautateiden julkisen henkilöliikenteen palveluiden julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta toimivaltainen viranomainen voi päättää tehdä uusia sopimuksia väliaikaisesti ilman tarjouskilpailua silloin, kun toimivaltainen viranomainen katsoo, että sopimusten tekeminen ilman tarjouskilpailua on perusteltua epätavallisten olosuhteiden vuoksi, ellei tämä ole kiellettyä kansallisen lainsäädännön nojalla. Tällaisia epätavallisia olosuhteita ovat muun muassa seuraavanlaiset tilanteet:

— toimivaltainen viranomainen tai muut toimivaltaiset viranomaiset ovat jo käynnistäneet useita tarjouskilpailumenettelyjä, jotka voisivat vaikuttaa todennäköisesti saatavien tarjousten laatuun ja määrään, jos sopimus tehdään tarjouskilpailumenettelyn mukaisesti, tai

— yhden tai useamman julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen soveltamisalaa on muutettava, jotta julkisten palvelujen tarjonta olisi tehokkainta.

Toimivaltainen viranomainen antaa perustellun päätöksen ja ilmoittaa siitä komissiolle ilman aiheetonta viivytystä.

Tämän kohdan nojalla tehtyjen sopimusten on oltava kestoltaan suhteutettuja kyseisiin epätavallisiin olosuhteisiin, ja kesto saa joka tapauksessa olla enintään viisi vuotta.

Toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava tällaiset sopimukset. Julkaistaessa sen on otettava huomioon liiketoimintaa koskevien luottamuksellisten tietojen ja kaupallisten etujen oikeutettu suojelu.

Samoja julkisen palvelun velvoitteita koskevaa seuraavaa sopimusta ei saa tehdä tämän säännöksen perusteella.

3 b. Toimivaltaiset viranomaiset voivat 3 kohtaa soveltaessaan päättää noudattaa seuraavaa menettelyä:

Toimivaltaiset viranomaiset voivat julkistaa aikomuksensa tehdä rautateiden julkisten henkilöliikennepalvelujen julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen julkaisemalla ilmoituksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Mainittuun ilmoitukseen on sisällytettävä yksityiskohtainen kuvaus tehtävän sopimuksen kohteena olevista palveluista sekä sopimuksen tyypistä ja kestosta.

Liikenteenharjoittajat voivat ilmaista kiinnostuksensa toimivaltaisen viranomaisen vahvistamassa määräajassa, jonka on oltava vähintään 60 päivää ilmoituksen julkaisemisesta.

Jos tämän ajanjakson kuluttua

a) vain yksi liikenteenharjoittaja on ilmaissut kiinnostuksensa osallistua julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen tekemistä koskevaan menettelyyn;

b) kyseinen liikenteenharjoittaja on asianmukaisesti näyttänyt toteen voivansa tosiasiallisesti tarjota liikennepalveluja julkisia palveluhankintoja koskevassa sopimuksessa vahvistettujen velvoitteiden mukaisesti;

c) kilpailun puuttuminen ei johdu hankintaehtojen keinotekoisesta rajaamisesta; ja

d) muita järkeviä vaihtoehtoja ei ole;

toimivaltaiset viranomaiset voivat aloittaa sopimuksen tekemistä koskevat neuvottelut kyseisen liikenteenharjoittajan kanssa julkaisematta ilmoitusta avoimesta tarjouskilpailusta.";

d) korvataan 4 kohta seuraavasti:

"4. Jos tätä ei ole kielletty kansallisessa lainsäädännössä, toimivaltainen viranomainen voi päättää tehdä ilman tarjouskilpailua julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia:

a) joiden keskimääräinen ennakoitu vuosittainen arvo on alle 1 000 000 euroa tai, kun on kyse sopimuksista, joihin sisältyy rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja, alle 7 500 000 euroa; tai

b) jotka koskevat julkisten henkilöliikennepalvelujen tarjoamista määrältään alle 300 000 kilometriä vuodessa tai, kun on kyse sopimuksista, joihin sisältyy rautateiden julkisten henkilöliikennepalvelujen tarjoamista alle 500 000 kilometriä vuodessa.

Jos julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus on tehty ilman tarjouskilpailua pienen tai keskisuuren yrityksen kanssa, jolla on käytössään enintään 23 maantieajoneuvoa, mainittuja kynnysarvoja voidaan korottaa joko alle 2 000 000 euroon keskimääräisen ennakoidun vuosittaisen arvon osalta tai alle 600 000 kilometriin vuodessa julkisten henkilöliikennepalvelujen osalta.";

e) lisätään kohdat seuraavasti:

"4 a. Jos tätä ei ole kielletty kansallisessa lainsäädännössä, toimivaltainen viranomainen voi päättää tehdä ilman tarjouskilpailua julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia rautateiden julkisista henkilöliikennepalveluista:

a) jos se katsoo, että sopimuksen teko ilman tarjouskilpailua on perusteltua ottaen huomioon asianomaisten markkinoiden ja verkon asiaankuuluvat rakenteelliset ja maantieteelliset ominaispiirteet, ja erityisesti koko, kysynnän ominaispiirteet, verkon monitahoisuus, tekninen ja maantieteellinen eristyneisyys sekä sopimuksen kattamat palvelut; ja

b) jos tällainen sopimus parantaisi palvelujen laatua tai kustannustehokkuutta taikka molempia aikaisempaan sopimukseen verrattuna.

Tältä pohjalta toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava perusteltu päätös ja ilmoitettava siitä komissiolle kuukauden kuluessa sen julkaisemisesta. Toimivaltainen viranomainen voi jatkaa sopimuksen tekemistä.

Jäsenvaltioiden, joissa … päivänä …kuuta … [*tämän muutosasetuksen st11198 voimaantulopäivänä*] vuosittainen enimmäisvolyymi on enintään 23 miljoonaa junakilometriä ja joilla on ainoastaan yksi toimivaltainen viranomainen kansallisella tasolla ja yksi julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus, joka kattaa koko verkon, katsotaan täyttävän a alakohdassa säädetyt edellytykset. Jos jonkin tällaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen päättää tehdä julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen ilman tarjouskilpailua, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava tästä komissiolle. Yhdistynyt kuningaskunta voi päättää soveltaa tätä alakohtaa Pohjois-Irlantiin.

Jos toimivaltainen viranomainen päättää tehdä julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen ilman tarjouskilpailua, sen on määritettävä avoimet mitattavissa ja todennettavissa olevat suorituskykyvaatimukset. Nämä vaatimukset on sisällytettävä sopimukseen.

Suorituskykyvaatimukset kattavat erityisesti palvelujen täsmällisyyden, junaliikenteen säännöllisyys, liikkuvan kaluston laadun ja matkustajaliikenteen kuljetuskapasiteetin.

Sopimukseen on sisällytettävä erityiset suorituskykyindikaattorit, joiden avulla toimivaltainen viranomainen voi arvioida suorituskykyä säännöllisesti. Sopimukseen on myös sisällytettävä tehokkaat ja varoittavat toimenpiteet, joita määrätään siinä tapauksessa, ettei rautatieyritys täytä suorituskykyvaatimuksia.

Toimivaltaisen viranomaisen on säännöllisesti arvioitava, onko rautatieyritys saavuttanut suorituskykyvaatimuksia koskevat tavoitteensa sopimuksen mukaisesti, ja julkistettava arviointinsa tulos. Mainittu säännöllinen arviointi on suoritettava vähintään viiden vuoden välein. Toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava asianmukaisia ja oikea-aikaisia toimenpiteitä, mukaan lukien tehokkaiden ja varoittavien sopimuksen mukaisten seuraamuksien määrääminen siinä tapauksessa, että palvelujen laadun tai kustannustehokkuuden taikka molempien osalta vaadittuja parannuksia ei ole toteutettu. Toimivaltainen viranomainen voi milloin tahansa kokonaan tai osittain keskeyttää tai päättää tämän säännöksen perusteella tehdyn sopimuksen voimassaolon, jos liikenteenharjoittaja ei täytä suorituskykyvaatimuksia;

4 b. Toimivaltainen viranomainen voi, ellei tämä ole kiellettyä kansallisen lainsäädännön nojalla, päättää tehdä rautateiden julkisten henkilöliikennepalvelujen julkista palveluhankintaa koskevia sopimuksia ilman tarjouskilpailua, jos ne koskevat vain sellaisen liikenteenharjoittajan harjoittamaa rautateiden henkilöliikennettä, joka hallinnoi samanaikaisesti kokonaan tai suurimmalta osin sitä rautatieinfrastruktuuria, jolla palveluja tarjotaan, silloin kun kyseinen rautatieinfrastruktuuri on jätetty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU (*) 7, 7 a, 7 b, 7 c, 7 d, 8 ja 13 artiklan ja IV luvun soveltamisalan ulkopuolelle mainitun direktiivin 2 artiklan 3 kohdan a tai b alakohdan mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, tämän kohdan ja tämän artiklan 4 a kohdan nojalla ilman tarjouskilpailua tehdyn sopimuksen voimassaoloaika saa olla enintään kymmenen vuotta, lukuun ottamatta tapauksia, joihin sovelletaan 4 artiklan 4 kohtaa.

Tämän kohdan ja 4 a kohdan mukaisesti tehdyt sopimukset on julkaistava ottaen kuitenkin samalla huomioon liiketoimintaa koskevien luottamuksellisten tietojen ja kaupallisten etujen oikeutettu suojelu.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32).";

f) korvataan 5 kohta seuraavasti:

"5. Kun palvelu keskeytyy tai on välittömässä vaarassa keskeytyä, toimivaltainen viranomainen voi toteuttaa kiireellisiä toimia.

Kiireellisinä toimina voivat olla sopimuksen tekeminen ilman tarjouskilpailua tai muodollinen sopimus julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen jatkamisesta taikka vaatimus turvata tietyt julkisen palvelun velvoitteet. Julkisen liikenteen harjoittajalla on oikeus valittaa päätöksestä, jolla sille asetetaan velvoite tarjota tiettyjä julkisia palveluita. Julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen saa tehdä tai sitä saa jatkaa kiireellisellä toimella tai sopimusta koskevan määräyksen saa antaa kiireellisellä toimella enintään kahdeksi vuodeksi.";

g) lisätään kohta seuraavasti:

"6 a. Rautatieyritysten välisen kilpailun lisäämiseksi toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää, että rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevia sopimuksia, jotka kattavat osia samasta verkosta tai samoista reittiosuuksista, tehdään eri rautatieyritysten kanssa. Tätä varten toimivaltaiset viranomaiset voivat ennen tarjouskilpailumenettelyn käynnistämistä päättää rajoittaa saman rautatieyrityksen kanssa tehtävien sopimusten lukumäärää."

h) lisätään 7 kohdan ensimmäisen alakohdan jälkeen alakohta seuraavasti:

"Edellä olevan 4 a ja 4 b kohdan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa toimenpiteisiin on sisällytettävä mahdollisuus pyytää kyseisen jäsenvaltion nimeämältä riippumattomalta elimeltä toimivaltaisen viranomaisen tekemää perusteltua päätöstä koskeva arviointi. Arvioinnin tulos on julkistettava kansallisen lainsäädännön mukaisesti."

6) Lisätään artikla seuraavasti:

"5 a artikla

Rautateiden liikkuva kalusto

1. Tarjouskilpailumenettelyn järjestämiseksi toimivaltaiset viranomaiset arvioivat, tarvitaanko toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että sopivan liikkuvan kaluston käyttöön on todellinen ja syrjimätön pääsy. Arvioinnissa on otettava huomioon liikkuvaa kalustoa vuokraavien yritysten tai liikkuvan kaluston vuokrausta tarjoavien muiden markkinatoimijoiden olemassaolo asiaankuuluvilla markkinoilla. Arviointikertomus on asetettava julkisesti saataville.

2. Toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja valtiontukisääntöjä noudattaen aiheellisten toimenpiteiden toteuttamisesta, jotta varmistetaan todellinen ja syrjimätön pääsy sopivan liikkuvan kaluston käyttöön. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa seuraavat:

a) toimivaltainen viranomainen hankkii julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa käytettävän liikkuvan kaluston tarkoituksenaan asettaa se valitun julkisen liikenteen harjoittajan käyttöön markkinahintaan tai osana sopimusta 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan, 6 artiklan ja tarvittaessa liitteen mukaisesti;

b) toimivaltainen viranomainen antaa takauksen julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa käytettävän liikkuvan kaluston rahoitukselle markkinahintaan tai osana sopimusta 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan, 6 artiklan ja tarvittaessa liitteen mukaisesti, mukaan lukien jäännösarvoriskin kattavan takauksen;

c) toimivaltainen viranomainen sitoutuu julkisia palveluhankintoja koskevassa sopimuksessa ottamaan liikkuvan kaluston haltuunsa markkinahintaan ennalta määrätyin rahoitusehdoin sopimuksen voimassaolon päättyessä; tai

d) yhteistyö muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa suuremman liikkuvan kaluston reservin luomiseksi.

3. Jos liikkuva kalusto annetaan uuden julkisen liikenteen harjoittajan käyttöön, toimivaltaisen viranomaisen on liitettävä tarjouskilpailuasiakirjoihin kaikki saatavilla olevat tiedot liikkuvan kaluston kunnosta ja kunnossapitokustannuksista."

7) Korvataan 6 artiklan 1 kohta seuraavasti:

"1. Kaikkien yleiseen sääntöön tai julkisia palveluhankintoja koskevaan sopimukseen liittyvien korvausten on oltava 4 artiklan säännösten mukaisia riippumatta siitä, miten sopimus on tehty. Kaikenluonteisten korvausten, jotka liittyvät julkisia palveluhankintoja koskevaan sopimukseen, jota ei ole tehty 5 artiklan 1, 3 tai 3 b kohdan mukaisesti, tai jotka liittyvät yleiseen sääntöön, on oltava myös liitteen säännösten mukaisia."

8) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

"1. Kunkin toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava kerran vuodessa yhdistelmäraportti, jossa selostetaan sen toimivaltaan kuuluvat julkisen palvelun velvoitteet. Raporttiin on sisällytettävä julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten alkamispäivä ja kesto, valitut julkisen liikenteen harjoittajat sekä korvaukset, joita niille on maksettu, ja yksinoikeudet, joita niille on myönnetty korvauksena julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä. Raportissa on erotettava toisistaan linja-autoliikenne ja raideliikenne, ja sen pohjalta on voitava valvoa ja arvioida julkisen liikenneverkon suorituskykyä, laatua ja rahoitusta, ja siinä on tarpeen mukaan annettava tietoja myönnettyjen yksinoikeuksien luonteesta ja laajuudesta. Raportissa on myös otettava huomioon julkista liikennettä koskevissa jäsenvaltioiden toimintapoliittisissa asiakirjoissa esitetyt toimintapoliittiset tavoitteet. Jäsenvaltioiden on edistettävä näiden raporttien keskitettyä saatavuutta esimerkiksi yhteisen verkkosivuston kautta.";

b) lisätään 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

"d) julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen suunniteltu alkamispäivä ja kesto."

9) Muutetaan 8 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 kohta seuraavasti:

"2. Rajoittamatta 3 kohdan soveltamista

i) sellaisten julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemisessä, joiden kohteena ovat maanteiden ja muiden raideliikennemuotojen kuin rautateiden, kuten metro- tai raitiotieliikenteen, henkilöliikennepalvelut, sovelletaan 5 artiklaa 3 päivästä joulukuuta 2019 alkaen;

ii) rautateiden julkisiin henkilöliikennepalveluihin sovelletaan 5 artiklaa 3 päivästä joulukuuta 2019 alkaen;

iii) edellä olevia 5 artiklan 6 kohtaa ja 7 artiklan 3 kohtaa lakataan soveltamasta … päivästä …kuuta … [*kuuden vuoden kuluttua tämän muutosasetuksen st11198/16 voimaantulosta*].

Niiden sopimusten, jotka on tehty 5 artiklan 6 kohdan mukaisesti 3 päivän joulukuuta 2019 ja … päivän …kuuta … välisenä aikana [*kuuden vuoden kuluttua tämän muutosasetuksen st11198/16 voimaantulosta*], voimassaoloaika saa olla enintään 10 vuotta.

Jäsenvaltioiden on 2 päivään joulukuuta 2019 saakka toteutettava toimia 5 artiklan noudattamiseksi asteittain erityisesti kuljetuskapasiteettiin liittyvien vakavien rakenteellisten ongelmien välttämiseksi.

Jäsenvaltioiden on kuuden kuukauden kuluessa … päivästä …kuuta … [*kolmen vuoden kuluttua tämän muutosasetuksen st11198/16 voimaantulosta*] toimitettava komissiolle tilanneselvitys, josta ilmenee 5 artiklan mukaisesti tehtyjen julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mahdollinen täytäntöönpano. Jäsenvaltioiden tilanneselvitysten perusteella komissio suorittaa uudelleentarkastelun ja tekee tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia.";

b) lisätään kohta seuraavasti:

"2 a. Rautateiden julkisten henkilöliikennepalvelujen julkista palveluhankintaa koskevat sopimukset, jotka on tehty ilman tarjouskilpailua muun kuin reilun kilpailumenettelyn pohjalta … päivän …kuuta … [*tämän muutosasetuksen st11198/16 voimaantulopäivästä*] ja 2 päivän joulukuuta 2019 välisenä aikana, voivat jatkua niiden voimassaolon päättymispäivään asti. Poiketen siitä, mitä 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, tällaisen sopimuksen voimassaoloaika saa olla enintään kymmenen vuotta, lukuun ottamatta tapauksia, joihin sovelletaan 4 artiklan 4 kohtaa.";

c) korvataan 3 kohdan d alakohta seuraavasti:

"d) 26 päivästä heinäkuuta 2000 lukien ja ennen … päivää …kuuta … [*tämän muutosasetuksen st 11198/16 voimaantulopäivä*] muuta menettelyä kuin oikeudenmukaista tarjouskilpailumenettelyä noudattaen."

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan …päivänä …kuuta … [*12 kuukauden kuluttua siitä, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä*].

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty …ssa/ssä … päivänä …kuuta …

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
…	…